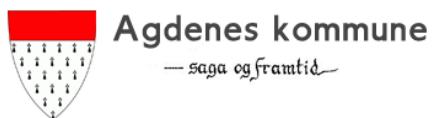

Kompetanseplan for barnehagene i Agdenes 2017 – 2020

Vedtatt i Kommunestyret 06.09.2017.

Innhold

Forord	3
Bakgrunn	4
Begreper	6
Mål	6
Prosess og kompetansekartlegging.....	7
Behov for videreutdanning.....	7
Behov for etterutdanning.....	8
Handlingsplan.....	9
Videreutdanning	9
Etterutdanning	9
Avtaler om studiepermisjon	9
Revisjon.....	9

Regjeringens politikk er at barn og unges utbytte av utdanningen forutsetter kompetente ansatte. Barnehagen er en del av utdanningsløpet, og det er viktig å ha høye ambisjoner for kompetansenivået til de ansatte som arbeider med de minste barna. Regjeringen har som ambisjon å øke kompetansekravene i barnehagene, slik at flere av de ansatte må være barnehagelærere.

Stortingsmelding 21: Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen(2016 – 2017)

Forord

I Kunnskapsdepartementets strategi *Kompetanse for framtidens barnehage* - for kompetanse og rekruttering 2014-2020 sies det om mål og innhold at:

Et godt barnehagetilbud for alle barn avhenger av personalets kompetanse. Bare kompetente ansatte kan sikre at barnehagen oppfyller sitt samfunnsmandat i tråd med barnehagens formål og rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, jf. §§ 1, 2 og 3 i Barnehageloven.

Strategiens mål er å:

- *rekruttere og beholde flere barnehagelærere og ansatte med relevant kompetanse for arbeid i barnehagen*
- *heve kompetansen for alle ansatte som jobber i barnehagen*
- *øke statusen for arbeid i barnehage*

Fylkesmannen i Sør – Trøndelag forventer at kommunene utarbeider planer for kompetanseutvikling. Planene skal ha en tydelig forankring i den enkelte kommune, helst både politisk og administrativt. Planen skal være langsiktig og legge til rette for barnehagebasert kompetanseutvikling i alle barnehager.

Agdenes kommune har for første gang fått en egen kompetanseplan for ansatte i barnehagene. Dette er i tråd med nasjonale føringer og har til hensikt å øke den samlede kompetansen i barnehagene gjennom individuell og kollektiv læring. Barnehagene skal være utviklende og lærende organisasjoner med kompetanseutviklingstiltak som inkluderer alle ansatte, uansett tidligere erfaring og kompetanse. Med denne planen er det ønskelig å ha en tydeligere målsetting med kompetansehevingen i barnehagene.

*Agdenes kommune, august 2017
Eva Sæther
Kommunalsjef oppvekst og kultur*

Bakgrunn

I barnehagelovens § 2, *Barnehagens innhold*, skisseres det høye krav og forventninger til kommunene som barnehageeier. For å oppfylle lov- og regelverk er man avhengig av å ha riktig og nødvendig kompetanse hos de ansatte i barnehagene.

§ 2. Barnehagens innhold

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet.

Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter.

Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.

Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller

(...)

Barnehageloven

I Kunnskapsdepartementets Strategi for kompetanse og rekruttering (2014-2020),

Kompetanse for framtidens barnehage fremheves personalets kompetanse om man skal ha et kvalitativt godt barnehagetilbud. I strategiens periode skal alle ansatte ha fått muligheten til å øke sin kompetanse. Kunnskapsministeren, Kristin Halvorsen sa i forordet:

En god barnehage krever kompetente ledere og faglig reflekterte voksne. De ansattes kompetanse er den viktigste enkeltfaktoren for at barn skal trives og utvikle seg i barnehagen. Et kompetent personale vil kunne se, anerkjenne og følge opp barna i deres utvikling. Å investere i de ansattes kompetanse er derfor å investere i barna.

I forordet på stortingsmelding 24 - **Framtidens barnehage** (2012–2013) sa kunnskapsministeren, Kristin Halvorsen:

Det er de voksne i barnehagen som er avgjørende for hvor god kvalitet barnehagen har. Det er viktig at de har kompetanse og kunnskaper om barns utvikling og om hvordan barn skal støttes i sin læring og danning. Det er viktig med god ledelse i barnehagene og at barnehagene har en kultur for å oppdatere seg på forskning og ny kunnskap om barn og barndom. Det er viktig at barnehagene tidlig oppdager barn som har særskilte behov og raskt setter i gang tiltak som kan forebygge at små utfordringer blir store problemer seinere i livet.

Kompetanse for framtidens barnehage – Strategien har fire satsingsområder:

- Godt språkmiljø for alle barn
- Danning og kulturelt mangfold
- Pedagogisk ledelse
- Barn med særskilte behov

Dette er satsingsområder som samsvarer godt med Agdenes egne lokale mål.

I stortingsmelding 21 - **Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen**(2016 – 2017) gis det mange føringer og krav til framtidens barnehager. Det skal satses mye på tidlig innsats i barnehagene og overgangene mellom barnehage – skole. Alt dette i den hensikt å redusere frafallet i den videregående skolen. Skoleeiers ansvar er tydelig.

«Regjeringen mener det er nødvendig å legge til rette for en ytterligere styrking av barnehagekvaliteten for å lykkes med barnehagen som en arena for tidlig innsats. Det er barnehageeierens ansvar at personalet har den rette kompetansen, men gjennom kompetansetiltak kan departementet påvirke utviklingen av kvaliteten i ønsket retning.»

«Utdanning og kompetanse er blant de mest effektive tiltakene for kvalitet i barnehagen som staten kan påvirke direkte. Fra 2013 til 2016 har andelen ansatte i grunnbemanningen med barnehagelærerutdanning økt fra 33,5 til 37 prosent, mens andelen med fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget økte fra 16,5 til 20 prosent.

Regjeringen har lagt til rette for at kompetansen i barnehagen kan økes ytterligere. Antall studieplasser innenfor ordningen med arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning (ABLU) har økt fra om lag 140 plasser i 2013 til nesten 700 plasser i 2016. Videre planlegges det i løpet av 2017 for om lag 3400 plasser i ulike kompetansetiltak i barnehagen, en økning fra om lag 2000 plasser i 2013.

I 2017 bruker regjeringen nesten 400 mill. kroner for å fremme kvalitet i barnehagen: hoveddelen av dette er ulike kompetansetiltak. Det er mer enn en dobling av bevilgningen fra 2013. Alle grupper ansatte i barnehagen er omfattet av tiltakene. Blant annet har assistenter mulighet til å ta fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget eller barnehagelærerutdanning, og styrerne har mulighet til å ta videreutdanning i ledelse.»

«En viktig fase i barns liv er overgangen mellom barnehage og skole. Forskning viser at denne overgangen kan ha betydning for hvordan barna klarer seg videre i skoleløpet. En god overgang der barna blir godt inkludert tidlig i skoleløpet, kan redusere frafall i videregående skole og øke barnas aktive deltakelse videre i utdanningsløpet.»

St. meld Lærelyst-tidlig innsats og kvalitet i skolen

Utdragene ovenfor viser hvor tungt sentrale myndigheter satser på økt kompetanse i barnehagene. Mange år og bred forskning, viser at de voksnes kompetanse er avgjørende for hvor god kvaliteten blir i barnehagen.

Barnehager av høy kvalitet setter inn tidlige tiltak og forebygger framtidige vansker hos barn og unge. Selv om kommunene nå må bruke mer penger og ressurser i barnehagen enn før, antas det at man på lang sikt vil spare inn store samfunnsøkonomiske kostnader.

I dag har vi høy barnehagedekning, men på sikt har myndighetene ambisjoner om å få så godt som alle barn inn i barnehagen, gjennom ulike stimuleringsordninger. Dette vil kunne virke sosialt utjevne og hindre utenforskap.

Agdenes kommune har som mål å legge til rette for at barn og barnefamilier skal ha det bra. Kommunen vil levere tjenester av høy kvalitet gjennom ansatte som er utviklingsorienterte og har høy kompetanse.

Begreper

Det kan være nyttig å tydeliggjøre begrep som benyttes i denne planen:

- *Etterutdanning* - er ajourføring og videreutvikling av kompetanse og som ikke gir studiepoeng til den enkelte ansatt
- *Videreutdanning* - er ny kompetanse som øker den formelle kompetansen og gir studiepoeng til den enkelte ansatte
- *Barnehageeier* - beslutningstaker på rådmannsnivå og/eller kommunestyret i kommunen

Mål

Innledningsvis ble det vist til noen av de høye ambisjonene man har fra nasjonalt hold, på barnehagesektorens vegne. Agdenes kommune har også som mål å legge til rette for at barn og unge skal ha det bra, gjennom et godt kvalitativt tilbud i barnehage og skole. Moderne tjenester og utviklingsorienterte medarbeidere, skal bidra til at innbyggerne opplever god livskvalitet.

I **Kommuneplanens samfunnsdel for Agdenes (2015– 2025)**, heter det i noen utvalgte mål:

- *Agdenes skal være attraktiv for bosetting, spesielt for unge i etableringsfasen og for barnefamilier*
- *Kommunale tjenester skal utvikles kvalitativt og kvantitativt, i takt med innbyggernes behov, av kompetente medarbeidere som utstråler arbeidsglede og serviceinnstilling(...) Kommunen skal framstå som moderne og utviklingsorientert, og være i fremste rekke på levering av moderne tjenestetilbud*
- *Agdenes kommune skal prioritere en samfunnsutvikling som sikrer livskvalitet og livsgrunnlag i dag og for kommende generasjoner*
- *Ha et godt og inspirerende oppvekstmiljø*
- *Fortsatt vektlegge høy kompetanse og gode pedagoger i barnehagene*

Barnehagene i Agdenes kommune tar sin del av ansvaret og vil gi de minste innbyggerne en stimulerende start på livet. Alle barn i Agdenes skal vokse, leke og lære i et miljø med kompetente voksne som etterlever prinsippet *Til barnets beste*.

I **Kvalitetsplan for barnehagene i Agdenes kommune 2016 – 2020** er følgende fire områder i hovedfokus for barnehagenes aktiviteter:

- *Lek – skal gjennomgripe all aktivitet*
- *Sosial kompetanse*
- *Språkutvikling*
- *Tidlig og tilpasset innsats*

Prosess og kompetansekartlegging

Administrativ barnehageeier vil sammen med styrerne i barnehagene jevnlig vurdere den kompetanse man har og eventuelt trenger i barnehagene. Parallelt går liknende prosesser i regionsamarbeidet Orkdal/Øy, som er et nettverk for oppvekstlederne i kommunene Hitra, Frøya, Hemne, Snillfjord, Meldal, Skaun, Orkdal og Agdenes.

Etter nyttår foretas en mer konkret behovsanalyse i kommunens barnehager, med tanke på neste barnehage(skole)år.

Med bakgrunn i denne analysen blir det satt opp et forslag til kompetanseutvikling for planperioden. Prosessen er slik:

1. På bakgrunn av en kompetansekartlegging foretar barnehagene en behovsanalyse og vurderer hvilken fellesskolering og etterutdanning man skal ha fokus på neste år, i tråd med overordnede mål for kommunen
2. Kompetansekartleggingen avdekker om det vil være behov for å videreutdanne enkeltpersoner til kompetanse en mangler, eller kommer til å mangle
3. Barnehageeier sammenfattet barnehagenes behov for etter- og eventuell videreutdanning for personale og barnehageledere i Agdenes kommune. Kommunalsjefen gjennomgår behovene med hovedtillitsvalgte i fagforeningene innen oppvekst. I samråd med styrerne gjøres eventuelle prioriteringer i tråd med denne kompetanseplanen

Behov for videreutdanning

Nasjonale myndigheter gir tydelige føringer og signaler om at barnehagene vil blitt gitt et mer omfattende samfunnsmandat, med flere og mer spesifiserte lovpålagte oppgaver enn tidligere. Oppgavene krever høy kompetanse hos de ansatte. Regjeringen har bl.a. som mål å øke pedagognormen for å ruste barnehagene til å ta ansvar for de utvidede oppgavene. De økte kravene til mer spesialisert kompetanse og flere pedagoger, vil kreve at kommunene sammen med staten stiller til rådighet de ressurser som er nødvendige, for å oppfylle lovkravene.

Hittil har ansatte i barnehagene i Agdenes tatt videreutdanning på eget initiativ. De har fått innvilget permisjon uten lønn for samlinger og eksamen. I noen tilfeller har Agdenes kommune gitt et utdanningsstipend på 15 000,- kroner pr. år. Skal kommunen innfri de økte lovkravene til barnehagedrift, må det påregnes større bidrag for å stimulere ansatte til videreutdanning.

I skoleåret 2016-2017 har Utdanningsdirektoratet gitt 50 000,- i stipend til et lite utvalg studenter innen spesifikke studieretninger. På sikt må det kunne forventes at Utdanningsdirektoratet deltar i et «spleiselag» med kommunene, for å stimulere flere ansatte til å ta videreutdanning som kommunene har behov for.

Innen skolesektoren finnes allerede en slik ordning, hvor kommunene betaler en egenandel. Uavhengig om Utdanningsdirektoratet i framtiden velger å gi økonomisk støtte til ansatte i barnehagen som tar videreutdanning, må kommunen som barnehageeier budsjettere og ta høyde for økte utgifter i forbindelse med kompetanseheving av ansatte i barnehagene.

I henhold til denne planen vil fast ansatte som tar videreutdanning i tråd med kommunens kompetansebehov, og etter avtale med styrer og kommunalsjef, få fri med lønn for å dra på studiesamlinger og eksamener. I tillegg får de dekket reiseutgifter og gitt et stipend på 50 000,- kroner pr. barnehage(skole)år. Kommunens bidrag vil bli justert etter de bidrag Utdanningsdirektoratet eventuelt kommer med.

Behov for etterutdanning

I tillegg til individuell videreutdanning vil det være behov for etterutdanning av alle ansatte i barnehagene. Her i Agdenes vektlegges kollektiv læring, gjennom barnehagebaserte utvikling. Det innebærer at alle ansatte, uansett kompetanse, deltar i utviklingsarbeid på egen arbeidsplass. Denne arbeidsformen er mest effektiv når en ønsker omfattende endring og kvalitetsheving til barnets beste.

I vår *Kvalitetsplan for barnehagene i Agdenes kommune 2016 – 2020* gir følgende fire områder mål og retning for utviklingsarbeid og etterutdanning:

- *Lek – skal gjennomgripe all aktivitet*
- *Sosial kompetanse*
- *Språkutvikling*
- *Tidlig og tilpasset innsats*

Regionsamarbeidet Orkdal/Øy er en viktig bidragsyter i etterutdanningen av ansatte i barnehagene. Regionsamarbeidets hovedformål er utvikling og etterutdanning for å møte nye krav til oppvekstsektoren. I perioden 2017 til 2019 vil *pedagogisk dokumentasjon*, som metode for å implementere ny Rammeplan være satsingsområdet. Her vil vi delta i deler av satsingen. Regionsamarbeidet utarbeider egne strategiplaner for sine satsingsområder.

De nye Orkland-kommunene har samarbeid på flere områder, også innen kompetanseheving. I barnehageåret 2017 – 2018 går et felles utviklingsprosjekt som har til hensikt å *implementere ny Rammeplan for barnehagene*, gjennom skolering av den pedagogiske ledelsen. I tiden fram mot kommunesammenslåing vil Orkland kommunene være sammen om alt utviklingsarbeid, for å sikre felles pedagogisk forståelse.

For å finansiere etterutdanning søkes det om eksterne prosjektmidler og/eller dekkes innenfor egne budsjett. Orkdal/Øy-samarbeidet mottar statlige midler, fordelt av fylkesmannen.

Handlingsplan

Videreutdanning

Agdenes kommune vil fra år til år prioritere hvilken kompetanse man har behov for i tiden som kommer. Små fagmiljø er sårbare med hensyn til spesialkompetanse. Det er nok at en person forsvinner for at det skal bli kritisk. Beslutningene om å videreutdanne ansatte, vil bli tatt på grunnlag av de analysene man har gjort seg tidligere i året.

Etterutdanning

De områdene som vil prioriteres i fellesskolering i planperioden er:

- Implementering av ny Rammeplan (forskrift til barnehageloven)
- Lek
- Sosial kompetanse
- Språkutvikling
- Tidlig og tilpasset innsats

Avtaler om studiepermisjon

Ansatte som innvilges studiepermisjon for å ta videreutdanning må inngå en skriftlig avtale med arbeidsgiver, for å ivareta rettigheter og plikter for begge parter.

Avtaler vil utarbeides og reguleres av kommuneledelsen slik at de samsvarer med avtaler som foreligger for ansatte i grunnskolen, og tar hensyn til eventuell kompensasjon og føringer gitt av Utdanningsdirektoratet.

Revisjon

Det er gitt signaler om at Kunnskapsdepartementets strategi **Kompetanse for framtidens barnehage** skal komme ut i ny og revidert form. Det må tas høyde for at denne **Kompetanseplanen for barnehagene i Agdenes** vil ha behov for revisjon innenfor planperioden, om endringer fra Kunnskapsdepartementet er vesentlige.

HVILKE MULIGHETER HAR JEG?

BARNEHAGELÆRER

ANDRE PEDAGOGER, FOR EKSEMPEL STØTTEPEDAGOGER

TA VIDEREUTDANNING!

Studietilbud i *Læringsmiljø og pedagogisk ledelse*, *Språklæring og språkutvikling*, *Naturfag og matematikk*, *Veilederutdanning for praksislærere* og *Tilleggsutdanning i barnehagepedagogikk* (TIB).

Les mer om søknadsprosessen for videreutdanning på side 43.

- ✖ 30 studiepoeng over 1 år
- 🕒 Søknadsfrist 1. mars
- 📄 Søk på udir.no/videreutdanning-bhg

👤 STYRER OG ASSISTERENDE STYRER

TA LEDERUTDANNING

Les mer om søknadsprosessen for lederutdanning på side 48.

- ✖ 30 studiepoeng på masternivå over 1,5 år
- 🕒 Søknadsfrist 1. mars
- 📄 Søk på udir.no/styrerutdanning

👤 BARNE- OG UNGDOMS- ARBEIDER/FAGARBEIDER

TA YRKESRETTET FAGSKOLEUTDANNING

Fagskoleutdanning i oppvekstfag. Du må ha fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget eller dokumentert realkompetanse (5 års ansiennitet fra arbeid med barn 0-6 år) for å ta studiet.

- ✖ 60 studiepoeng over 2 år
- 📄 Søk direkte til studieinstitusjonen

BLI BARNE- OG UNGDOMSARBEIDER

Barnehageeier kan søke Fylkesmannen om midler for å utdanne assistenter som ønsker å bli barne- og ungdomsarbeidere. Du vil da få fagbrev. Snakk med arbeidsgiveren din om dette er aktuelt for deg.

👤 BARNEHAGEASSISTENT

BLI BARNEHAGELÆRER

Studiet *Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning* (ABLU) tilbys ved flere universiteter og høyskoler.

Snakk med arbeidsgiveren din om dette er aktuelt for deg.

- ✖ 180 studiepoeng (bachelor) over 4 år
- 📄 Søk direkte til studieinstitusjonen